

ارزیابی توسعه پایدار نواحی روستایی برای کاهش میزان فرسایش و رسوب حوزه آبخیز کاسب

هدیه محمدنژاد^{۱*}، مهرباب زالی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد، رشته حفاظت آب و خاک، دانشکده علوم کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه ارومیه،

hedieh.mohammadnezhad1996@gmail.com

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد، رشته مدیریت حوزه های آبخیز، دانشکده علوم کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه ساری،

m.zali@stu.sanru.ac.ir

خلاصه

فرسایش یک پدیده‌ای است که موجب جابجایی موادی مانند سنگ و خاک شده و در نهایت باعث انتقال و حرکت این مواد به قسمت پایین دست می‌شود. در بسیاری از مواقع تغییرات کاربری اراضی در داخل حوزه آبخیز توسط انسان‌ها می‌تواند از مهم‌ترین عامل فرسایش باشد که به دنبال آن بارندگی و افزایش رواناب حاصل از بارندگی و نبود پوشش گیاهی مناسب باعث تخریب حوزه آبخیز و در نهایت باعث انتقال خاک حاصلخیز به قسمت های پایین دست می‌شود. در این تحقیق با استفاده مدل EPM میزان فرسایش و رسوب حوضه مورد بررسی قرار گرفت و طبق نتایج حاصل از این مدل، میزان فرسایش در وضعیت متوسط قرار دارد. با بررسی‌های صورت گرفته و بازدید میدانی از حوضه، اکثریت مردم به کار کشاورزی و دامداری مشغول هستند. بنابراین با توجه به ارتباط موضوع فرسایش و شغل مردم، باید اصول صحیح بهره‌وری از این دو اشتغال (کشاورزی و دامداری) مورد توجه واقع شود. مدیریت این دو، هم از فرسایش بیش از اندازه خاک، جلوگیری می‌شود و هم مردم از لحاظ اجتماعی و اقتصادی در شرایط بهتری قرار خواهند گرفت. در نهایت توسعه پایدار را می‌توان یک ارتباط بین انسان و اکوسیستم را در نظر گرفت که با توجه به این موضوع کلیه کشورهای جهان باید روند و مسیر حرکت‌شان در راستای توسعه پایدار باشد.

کلمات کلیدی: حفاظت آب و خاک، توسعه پایدار، فرسایش، رسوب، مدل EPM، کاربری اراضی

۱. مقدمه

انسان برای ادامه حیات خود به مواد غذایی نیاز دارد که در اثر وجود آب و خاک بدست می‌آید. عاملی که وجود آب و خاک را به خطر می‌اندازد فرسایش است که همواره برای از بین بردن آن‌ها عمل می‌کند. به همین جهت است که مبارزه با فرسایش در سطح جهان مورد توجه قرار گرفته است. بطورکلی فرسایش یک پدیده اجتناب ناپذیر بوده و نمی‌توان آن را کاملاً از بین برد ولی فعالیت‌های انسان می‌تواند آن را تشدید نموده و یا کاهش دهد [۱]. فرسایش یک پدیده ای است که موجب جابجایی موادی مانند سنگ و خاک شده و در نهایت باعث انتقال و حرکت این مواد به قسمت پایین دست می‌شود.

* Corresponding author: MSc student of Water and Soil Conservation, Faculty of Agricultural Sciences and Natural Resources Engineering of Urmia University
Email: hedieh.mohammadnezhad1996@gmail.com